

Programmet omfatter 1015 km; heraf er 366 km allerede i Drift, 210 km under Bygning, Resten 438 km bliver traceret, men Arbejderne er næsten fuldendte, og det vil kun vare faa Aar, før de ogsaa kan tages stykkevis i Brug.

Den store normalsporede Jernbane Tanger—Fez holdes uden for det anførte Program. Denne Linie anlægges ikke af noget Konsortium, men er delt i 2 Dele, af hvilke den ene bygges af Franskmændene, den anden af Spanierne. Den franske Del er i Hovedsagen færdig og vil om kort Tid kunne tages i Brug. Den deles i 2 Strækninger:

1. Petitjean—Meknes—Fez (111 km).
2. Petitjean—Souk el Djerma—Mechra bel Ksiri (46 km)—el Ksar (47 km endnu at bygge).

I Petitjean er der Tilslutning til Compagnie des chemins de fer du Maroc, i el Ksar til den spanske Linie, der udgaar fra Tanger. Af denne 91 km lange Strækning er 64 km under Anlæg. Baade i den spanske og i den franske Del er de vanskelige Brokonstruktioner allerede færdige, og der er Udsigt til, at hele Strækningen Tanger—Fez*) kan tages i Brug allerede i Løbet af dette Aar.

De smalsporede Baner er Banebrydere for Jernbanevæsenet; de smaa Baner præsterer ret betydeligt Arbejde og er af stor Betydning i militær og administrativ Henseende og for Landbruget.

Naar man tager i Betragtning, at der i Banernes Gebet er anlagt 2885 km Landevej 1. Klasse og 947 km 2. Klasse, der har muliggjort en livlig Automobil-Trafik, maa man sige, at Franskmændene i Marokko har ydet et meget betydeligt Kulturarbejde.

*) Se nedenfor.

(Mitt. der Geogr. Gesell., Wien. Heft 4./6. 1927).

I Slutningen af Juli 1927 blev *Jernbanen Fez—Tanger* færdig; ved Hjælp af denne er nu den franske og den spanske Del af Marokko bragt i Forbindelse med hinanden.

(Hettner: Geogr. Zeitschr. 7. H. 1927).

Et ægyptisk Gravkammer i Hildesheim.

Dr. phil. W. Pelizaens, der siden 1903 har deltaget i Udgravninger paa Mastaba Kirkegaard ved den store Giseh-Pyramide, har af den ægyptiske Stat faaet Tilladelse til at tage et Offerkammer med Relieffer fra en Mastabagrav og føre det til Hildesheim, hvis Museum derved har faaet en meget betydende Forøgelse.

Det indre af Gravkammeret, der stammer fra Tiden ca. 3000 Aar f. K., er opbygget af de originale Blokke; paa Væggene findes Relieffer, som man har fremhævet ved Hjælp af elektrisk Belysning. Paa Billederne ses Gravherren og hans Familie i 5 Generationer, men de fleste viser dog, hvorleedes Offergaver bringes til Gravkammeret; paa nogle kan man se den afdøde sidde ved et Bord og tage for sig af Retterne.

Opstillingen i Hildesheim af Uhemkas Gravkammer maa i det hele siges at være overordentlig vellykket; den minder i høj Grad om Originalens ægyptiske Arkitektur.

(Forschungen u. Fortschritte. 1./10. 1927).